

ПРИНЦИПИ БЮДЖЕТНОГО ПЛАНУВАННЯ В УКРАЇНІ

*студентки гр.Ф-91 Карчевська Є.О., Радівілова В.Ю.,
Ситник О.В.*

Бюджетне планування займає важливе місце в умовах ринкових відносин. Воно охоплює низку стадій процесу складання і затвердження бюджету.

Бюджетне планування — це суб'єктивна діяльність людей, а тому воно лише тоді дає позитивні результати, коли базується на пізнанні об'єктивних законів розвитку суспільства, тенденцій руху бюджетних ресурсів, вивченні наявного фінансового стану, результатів заходів, що вживалися раніше, цілей, які поставлені на сьогодні.

В сучасній економічній літературі основи бюджетування досліджували такі зарубіжні вчені, як Діккі Террі, Друрі К., Кінг Альфред М., Майер Е., Райан Б., Фалуді А., Хан Д., Хорнгрен Ч.Т. й інші. А також над цим питанням працювали російські та українські вчені: М.Д. Білик, В.Г. Білолипецький, В.М., М.М. Вініченко, Власова, А.М. Кармінський, Т.П. Карпова, В.В. Ковальова, В.І. Куцик, П.П. Новіченко, М.М. Оліксівка, Г.П. Пилипчук, Т.В. Сизова, О.С. Стоянова, А.Д. Шеремета та інші.

Існують різні думки науковців про вплив бюджетного планування на Україну. Можна виділити деякі позитивні та негативні наслідки. До позитивних наслідків можна віднести:

- здійснює мотивацію колективу підприємства, піднімає робочий настрій (визначення планових показників дозволяє налаштувати колектив на оптимістичний лад, оскільки в разі хорошої роботи співробітників буде досягнутий високий рівень ефективності і максимальний фінансовий результат, що і визначає робочий настрій);

- дозволяє координувати роботу в компанії в цілому (постановка певних цілей, а також контроль виконання дозволяють спрямовувати роботу компанії на один результат, в одному напрямку, що в деякій мірі полегшує управління);

- має можливість внесення коригувань за допомогою аналізу;

- дозволяє вчитися на досвіді складання минулих бюджетів (при аналізі минулих бюджетів - як у випадку їх результативності, так і в зворотному сенсі можливе виявлення недоліків планування і їх виключення в майбутньому);

- дозволяє відкрити нові можливості використання ресурсів;
- приєє розвитку процесів взаємозв'язків;
- носить пояснювальний характер для співробітників нижчих ланок про їх місце і роль на підприємстві;
- допомагає співробітникам, які надійшли на роботу нещодавно, зрозуміти ситуацію на підприємстві, тим самим допомагаючи адаптації їх в колективі;
- є інструментом порівняння бажаних і фактичних результатів.

Проте, поряд із позитивними наслідками, бюджетне планування супроводжується рядом негативних наслідків, а саме:

- різне сприйняття бюджетів різними людьми (бюджети не завжди можуть вирішити повсякденні питання, так як не завжди охоплюють все коло проблем і не завжди враховують фактори, що мають вплив на діяльність компанії);
- складність, яка полягає в необхідності найму окремого спеціалізованого кадрового складу або навчання старих співробітників, придбання дорогих програм і т. д.;
- у разі відсутності інформації у співробітників нижчих ланок про затвердженому бюджеті складається ситуація, коли функція бюджету по мотивації персоналу не виконується. Крім того, бюджет починає сприйматися як засіб оцінки дій і роботи співробітників і виявлення помилок і недоліків у їх роботі;
- бюджет являє собою детальне відображення цілей підприємств, поставлених керівництвом або власниками компанії;
- протиріччя між досяжністю цілей і їх стимулюючим ефектом: внаслідок нескладного виконання завдань, встановлених бюджетом, мотивуюча функція його втрачає своє значення, в тому ж випадку, коли виникають труднощі в досягненні запланованих цілей, втрачається віра, а отже, падає ефективність праці.

З усього вище сказаного ми прийшли до висновку, що в Україні необхідна бюджетна практика, а саме її реформування. Як ми бачимо існує багато недоліків та заперечень, які впливають на бюджетний процес, адже вони на пряму впливають на доцільність запровадження такої системи на багаторічній основі. Якщо ми будемо виконувати вище наведені рекомендації, то можливе обмеження такої загрози та успішність запровадження бюджетного планування на багаторічній основі.

Науковий керівник: ст. викладач Антонюк Н.А.

1. Переваги та недоліки бюджетування суб'єктів господарювання в Україні. <http://nauka.zinet.info/12/barabash.php>
2. Бюджетна система України- Пасічник Ю.В. http://pidruchniki.ws/18540516/finansi/byudzhethne_planuvannya
3. Вдосконалення бюджетного планування і прогнозування http://archive.nbu.gov.ua/portal/natural/Vetp/2011_34/11flvtac.pdf

Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О. Ф. (м. Суми, 24–26 квітня 2013 р.) : у 4 т. / за заг. ред. О. В. Прокопенко. – Суми : Сумський державний університет, 2013. – Т. 4. – С. 203-205.